

به نام خدا

مصاحبه اختصاصی با مدیر مسئول مجله دوفصلنامه کاوشی در معرفت اجتماعی

به بهانه انتشار سومین شماره

با گذر زمان و تجربه انتشار دو شماره موفق از دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی»، اکنون به مناسبت انتشار سومین شماره این نشریه، فرصتی برای گفتگو با مدیر مسئول آن حجت الاسلام دکتر محمد اسماعیل عبداللهی پیش آمده است. این دو فصلنامه از ابتدای فعالیت خود در بهار و تابستان ۱۴۰۲، مکانی برای تبادل افکار و نظریه‌های برجسته در حوزه حکمت و عرفان با رویکرد اجتماعی فراهم کرده و در همین مدت کوتاه، توانسته است جایگاه ویژه‌ای در میان علاقه‌مندان به این رشته‌های فکری و معنوی پیدا کند.

در این گفتگو، قصد داریم تا با نگاهی به روند رشد و توسعه دو فصلنامه، از اهداف و دستاوردهای آن، و همچنین چالش‌ها و چشم‌اندازهای آینده برای این منبع ارزشمند اطلاعاتی بیشتر بدانیم. همچنین به بررسی اهمیت موضوعات چاپ شده در شماره‌های گذشته و تأثیرات بالقوه آن‌ها بر جامعه علمی و عمومی خواهیم پرداخت.

مدیر مسئول دو فصلنامه، با تخصص و تجربه خود در هدایت این نشریه، دیدگاهی عمیق و جامع نسبت به موضوعات مورد بررسی دارد و می‌تواند با ارائه نظرات و تحلیل‌های خود، به روشن‌سازی ابعاد مختلف این پروژه فرهنگی و پژوهشی کمک کند. امید داریم این مصاحبه بتواند برای خوانندگان و پژوهشگران الهام‌بخش بوده و به ارتقاء سطح دانش و بینش آن‌ها در زمینه‌های مرتبط با حکمت و عرفان منجر شود.

با توجه به آنچه گفته شد، دعوت می‌کنیم با ما همراه باشید در این گفتگوی صمیمی و علمی با حجت الاسلام و المسلمین عبداللهی مدیر مسئول دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی»، که بی‌شک پر از نکات آموزنده و ارزشمند خواهد بود.

می‌توانید درباره دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی» و مجوز انتشار آن بگویید؟

دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی» به عنوان یکی از منابع پژوهشی نوین در حوزه مطالعات اجتماعی و میان‌رشته‌ای با نگاهی عمیق به حکمت و عرفان فعالیت خود را آغاز کرده است. این نشریه با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران، تأیید و حمایت معتبر را دریافت کرده که نشان از تعهد آن به اهداف علمی و فرهنگی دارد. صدور مجوز از سوی وزارت ارشاد به معنای تأیید محتوای تخصصی و رعایت استانداردهای لازم برای انتشار چنین نشریه‌ای است. هدف اصلی این نشریه، ایجاد فضایی برای تبادل و انتشار برترین نظریه‌ها و دیدگاه‌ها در حوزه مطالعات میان‌رشته‌ای است که به بررسی ارتباط میان حکمت اسلامی و عرفان، خصوصاً با تأکید بر جنبه‌های اجتماعی، می‌پردازد. این تعاملات علمی و فکری بستری برای مطالعه و پژوهش عمیق‌تر را فراهم می‌آورد و به محققان و دانشجویان این امکان را می‌دهد که به تحلیل و تفسیر موضوعات از دیدگاه‌های مختلف بپردازند. در واقع، این نشریه با هدف پر کردن شکاف‌های موجود میان مطالعات نظری و کاربردهای عملی در حوزه عرفان و حکمت اسلامی، سعی

دارد تا از طریق انتشار مقالات علمی و انجام مصاحبه‌های تخصصی، مفاهیم پیچیده این دو حوزه را به شیوه‌ای قابل فهم و عملی برای جامعه دانشگاهی و علاقه‌مندان ارائه کند. این امر باعث بهبود درک عمومی از این مفاهیم اجتماعی مهم و چگونگی کاربرد آن‌ها در زندگی روزمره خواهد شد.

رویکرد موضوعی و خط مشی نشریه به چه صورت تعیین شده است؟

دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی» با رویکردی دقیق و هدفمند، به بررسی ابعاد مختلف حکمت اسلامی و عرفان از دیدگاه اجتماعی می‌پردازد. خط مشی این نشریه بر پایه این ایده استوار است که حکمت و عرفان، به عنوان بخشی از میراث غنی فرهنگی و دینی، در صورتی که به نحو صحیح و کاربردی بررسی شوند، می‌توانند به حل بسیاری از مسائل اجتماعی معاصر کمک کنند. یکی از اهداف اصلی این نشریه، ایجاد بستری برای تحلیل و نقد نظریه‌های مختلف در زمینه حکمت اسلامی و عرفان شیعی است. این بررسی‌ها با تأکید بر مولفه‌هایی از قرآن کریم و روایات دینی، به دنبال ارائه و بسط درک نوینی از این آموزه‌ها هستند. تحلیل مکاتب حکمی و عرفانی و رصد گرایش‌های فعال در صحنه اجتماع در طول تاریخ اسلام، بخش مهم دیگری از این خط مشی است که کمک می‌کند تا پژوهشگران با تاریخچه و تحولات این حوزه‌ها به خوبی آشنا شوند.

در طراحی این نشریه سعی شده تا مباحث نظری با یافته‌های عملی پیوند داده شود، به طوری که خوانندگان بتوانند تأثیرات حکمت و عرفان را در زندگی اجتماعی امروزی مشاهده کنند. همچنین، از دیگر ویژگی‌های این خط مشی می‌توان به تلاش برای بازتولید مبانی نظری عرفان با رویکرد اجتماعی و ایجاد سیستم‌هایی اشاره کرد که بتوانند عرفان اسلامی را در وادی اجتماعی و عینی به گونه‌ای معنادار بکار برند.

می‌توانید به برخی از محورهای پژوهشی نشریه اشاره کنید؟

دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی» محورهای پژوهشی متعددی را در دستور کار خود قرار داده است که هر یک به نوعی به بررسی و بسط مفاهیم مرتبط با حکمت و عرفان در حوزه اجتماعی تعلق دارد. از جمله این محورها، می‌توان به تحلیل کارکردهای اجتماعی حکمت و تصوف با تأکید بر سلاسل شیعی مذهب اشاره کرد. این تحلیل‌ها با هدف درک عمیق‌تر از نقش تاریخی و معاصر حکمت در شکل‌گیری جوامع اسلامی و ارائه راهکارهای عملی برای بهره‌برداری اجتماعی از این آموزه‌ها صورت می‌گیرد. استخراج گزاره‌های ناظر به رویکرد اجتماعی از حکمت اسلامی و عرفان نظری نیز یکی دیگر از محورهای اصلی پژوهشی نشریه است. این گزاره‌ها می‌توانند به عنوان راهنمایی برای فرمول‌بندی سیاست‌ها و برنامه‌های اجتماعی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی استفاده شوند. محور دیگر بازتولید مبانی نظری و اقتضات دانشی عرفان اسلامی با رویکرد اجتماعی است که به بررسی چگونگی انطباق آموزه‌های عرفانی با نیازها و معضلات جامعه مدرن اختصاص دارد. از دیگر محورهای مهم می‌توان به ارائه تحلیل اجتماعی از منازل عرفانی و بازتولید منازل و مقامات سلوک با رویکرد اجتماعی اشاره کرد که به خوانندگان این امکان را می‌دهد تا از طریق دیدگاه‌های معاصر به درک جدیدی از این مراحل عرفانی برسند. نشریه همچنین به تحلیل آثار و تأثیرات امتداد حکمت و عرفان

در اجتماع می‌پردازد و سعی دارد از طریق بازخوانی آراء و اندیشه‌های عرفان‌های تاثیرگذار، نسبت این مفاهیم را با مفاهیم بشری و عناصر اجتماعی به شیوه‌ای نوین و کاربردی تبیین نماید.

چگونه می‌توانید تأثیرات عرفان و حکمت اسلامی را در جامعه امروز به مخاطبان خود منتقل کنید؟

انتقال تأثیرات عرفان و حکمت اسلامی به جامعه امروز، نیازمند راهکارهایی است که مفاهیم عمیق و نظری این دانش‌ها را به شیوه‌ای عملی و قابل درک برای عموم مردم نزدیک کند. یکی از مهم‌ترین راه‌های دستیابی به این هدف، بازتولید مبانی نظری عرفان و تطبیق آن با شرایط اجتماعی معاصر است. این رویکرد به ما امکان می‌دهد تا با ایجاد پلی میان آموزه‌های سنتی و مسائل روزمره، کاربردهای عملی عرفان را به تصویر بکشیم. نخستین گام در این فرایند، آموزش و آگاهی‌بخشی مؤثر است. با استفاده از رسانه‌های مختلف، از جمله نشریات تخصصی، شبکه‌های اجتماعی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی، می‌توانیم محتوایی ارائه دهیم که به زبان ساده و روان، مفاهیم پیچیده عرفان را توضیح دهد. این محتوا باید بر اهمیت و مزایای پویایی درک معنوی و اخلاقی و تأثیرات آن بر بهبود کیفیت زندگی روزمره تأکید کند.

تحلیل کارکردهای اجتماعی این دانش‌ها نیز رویکردی است که می‌تواند به ایجاد ارتباط مؤثر بین عرفان نظری و عمل اجتماعی کمک کند. این تحلیل‌ها بستری مناسب برای درک چگونگی تأثیر عرفان بر رفتارهای فردی و جمعی و بهبود روابط انسانی ایجاد می‌کنند. به عنوان مثال، مفهوم عشق و مهربانی در عرفان را می‌توان به‌عنوان یک نیروی محرک برای ایجاد همدلی و همکاری در جامعه به کار گرفت. این نوع تأثیرات، با استفاده از مثال‌های واقعی و شواهد تاریخی، به مخاطبان کمک می‌کند تا ارتباط عملی میان آموزه‌های عرفانی و چالش‌ها و مسائلی که با آن‌ها مواجه هستند، پیدا کنند. علاوه بر این، یکی از رویکردهای مهم دیگر، توجه به هنر و ادبیات عرفانی به عنوان وسایلی است که می‌تواند به تعمیق فهم و ترویج این مفاهیم کمک کند. اشعار و حکایات عرفانی، به دلیل ظرفیت بالای خود برای انتقال معنای عمیق و زیبا، ابزارهای قوی‌ای برای برقراری این ارتباط هستند. هنر، به ویژه در قالب موسیقی، نقاشی و تئاتر، با ارائه پیام‌های عرفانی در قالبی احساسی و تاثیرگذار، می‌تواند بر روی اذهان و روان‌های جامعه تأثیرات مثبت و ماندگاری بگذارد.

همچنین، ترویج مفهوم سیروسلوک عرفانی در محیط‌های آموزشی و دانشگاهی می‌تواند باعث پرورش آگاهی معنوی و اخلاقی در میان دانشجویان و علاقه‌مندان گردد. این امر نه تنها به ارتقاء سطح دانش و بینش در حوزه حکمت و عرفان کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ساز توسعه رویکردهای جدید پژوهشی و عملی نیز می‌شود. برگزاری نشست‌های علمی و موضوعی درباره چگونگی تأثیر این عناصر بر جنبه‌های مختلف زندگی انسانی، از جمله سیاست، اقتصاد و فرهنگ، نیز می‌تواند به افزایش فهم عمومی و انتقال این دانش به حوزه‌های مختلف زندگی اجتماعی کمک شایانی نماید. در نهایت، تلاش برای ساخت و تقویت فرهنگ گفتگو و تبادل نظر در باره عرفان و حکمت میان افراد با سوابق و دیدگاه‌های گوناگون، می‌تواند به تشویق خلاقیت و تحرکات اجتماعی منجر شود که هدف آن‌ها بهبود و تحول جامعه بر اساس اصول معنوی و انسانی است. این مسیر نه تنها به تعمیق ارتباطات و همکاری‌ها کمک می‌کند، بلکه به ایجاد جامعه‌ای متعادل و پایدارتر منجر می‌شود که در آن حکمت و عرفان جایگاه واقعی خود را در ساختار اجتماعی ایفا می‌کنند.

چرا این بررسی‌ها و مطالعات اهمیت دارند؟

بررسی و مطالعات در حوزه تاثیرات عرفان و حکمت اسلامی برای جامعه امروز اهمیت بسیاری دارد و می‌توان از چند دیدگاه به آن نگریست. نخست آنکه، این بررسی‌ها به ما امکان می‌دهند تا به فهم عمیق‌تر و کاربردی‌تری از این مفاهیم دست یابیم و بتوانیم آن‌ها را به نحوی معنادار و موثر در ساختارهای جامعه‌مان به کار ببندیم. این نوع مطالعات با تأکید بر ویژگی‌های عملی حکمت و عرفان، کمک می‌کنند تا فاصله میان نظریه و عمل در حوزه اجتماعی کاهش یابد.

از نظر فرهنگی، عرفان و حکمت اسلامی بخشی از میراث فرهنگی و تاریخی ماست که مطالعه و بکارگیری آن می‌تواند به تقویت هویت فرهنگی و مذهبی ما کمک کند. با بازخوانی و تفسیر متون عرفانی و ادعیه اهل بیت (ع)، این دانش‌ها می‌توانند به نسل‌های جدید منتقل شوند و درک ما را از الگوهای رفتاری و اخلاقی ارتقاء بخشند. این امر به ویژه در جهانی که بیش از پیش در معرض فرهنگ‌های مختلف و متضاد قرار دارد، بسیار حیاتی است. از جنبه اجتماعی، نظام‌سازی عرفان اسلامی و امکان‌پذیری آن در وادی اجتماعی، می‌تواند به ایجاد تعادل و پایداری در جامعه کمک کند. عرفان با تأکید بر ارزش‌های انسانی و معنوی نظیر شفقت، محبت و همبستگی، ابزاری قدرتمند برای تقویت روابط اجتماعی و حل منازعات و ناهنجاری‌های اجتماعی به شمار می‌رود. این امر می‌تواند به کاهش تنش‌ها و اختلافات داخل جامعه و بهبود کلیت وضعیت اجتماعی منجر شود.

همچنین از نظر فردی، مطالعات مربوط به عرفان و حکمت اسلامی می‌توانند به افزایش آگاهی انسان‌ها از ارزش‌های معنوی و اخلاقی کمک کنند. این افزایش آگاهی فردی، نهایتاً به رشد خودشناسی و بهینه‌سازی رفتارهای فردی منجر می‌شود و افراد را برای مواجهه با چالش‌های زندگی مدرن بهتر تجهیز می‌کند. در بعد تربیتی و آموزشی، این علوم با فراهم آوردن چارچوب‌هایی برای پرورش و توسعه دیدگاه‌های جامع‌نگر، در فرآیند آموزش و یادگیری علمی و اخلاقی نقشی کلیدی ایفا می‌کنند. این بررسی‌ها می‌توانند به ارائه راهبردهای جدید در نظام‌های آموزشی کمک کنند که بر اساس آن‌ها، دانش‌آموزان و دانشجویان از یک دید وسیع‌تر و همه‌جانبه‌نگر بهره‌مند شوند. در نتیجه، بدون شک این مطالعات و بررسی‌ها اهمیت فراوانی از ابعاد نظری و فرهنگی دارند. آن‌ها ابزاری هستند که می‌توانند به تحقق یک جامعه متعادل و پویا کمک کنند، جایی که ارزش‌های انسانی در مرکز تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات قرار می‌گیرند و زندگی جامعه بر مبنای اصول حکیمانه و عرفانی سامان می‌یابد. این فرایند، جامعه‌ای را به وجود می‌آورد که در آن اعضای آن با همبستگی و دوستی بیشتری در کنار هم برای آینده‌ای روشن‌تر تلاش می‌کنند.

با پایان این گفتگو با مدیر مسئول دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی»، به این نکته می‌رسیم که تعهد به پیشرفت دانش و توسعه فهم عمیق از موضوعات حکمت و عرفان، همچنان یکی از ارکان اصلی این نشریه است. نگاهی که این دو فصلنامه ارائه می‌دهد، نه تنها به تقویت بسترهای علمی و پژوهشی کمک می‌کند، بلکه پلی میان آموزه‌های سنتی و نیازهای جامعه معاصر می‌سازد. در طول مصاحبه، شاهد توضیحات دقیق و ارزنده‌ای بودیم که نشان دهنده تعهد این نشریه به اصول علمی و اخلاقی در انتشار مطالب است. نقش مهمی که اداره کنندگان و دست‌اندرکاران مجله در انتقال و تبادل ایده‌ها و نظریه‌های ارزشمند ایفا می‌کنند، بار دیگر پدیدار شد و تأکید گردید بر این که چگونه چنین تلاش‌هایی می‌تواند به پیشبرد مطالعات میان‌رشته‌ای و گسترش کاربرد عملی دانش‌های عرفانی و حکمی در جامعه کمک کند.

در نهایت، جمع‌بندی این گفتگو نشان‌دهنده اهمیت بی‌بدیل تحقیق و کاوش در عمق مفاهیم عرفانی و حکمی است و اینکه چگونه این دانش‌ها می‌توانند در مواجهه با چالش‌های امروزی راهگشا باشند. امید است که چنین نشریاتی با استمرار کیفیت و هدف‌مندی، بتوانند به تأثیرات مثبت بیشتری در جامعه علمی و فرهنگی دست یابند و به پرورش تفکر نقدی و خلاقانه در میان مخاطبان خود ادامه دهند.

با قدردانی از زمانی که مدیر مسئول نشریه برای این گفتگو اختصاص دادند، امیدواریم که این مصاحبه برای خوانندگان نیز به مثابه دریچه‌ای به سوی درک بهتر از فعالیت‌های علمی و دستاوردهای ارزشمند این دو فصلنامه باشد.

برای علاقه‌مندان به آشنایی بیشتر با دو فصلنامه «کاوشی در معرفت اجتماعی» و ارتباط مستقیم با کادر علمی و اجرایی، می‌توانید به پایگاه اینترنتی مجله به آدرس [\(https://jesk.hekmie.ir/\)](https://jesk.hekmie.ir/) مراجعه کنید. این وب‌سایت بستری است برای دسترسی به آخرین اخبار، مقالات و شماره‌های منتشر شده، و همچنین اطلاعات تکمیلی درباره محورهای پژوهشی و فعالیت‌های آتی مجله.

علاوه بر این، چنانچه نیاز به راهنمایی بیشتر یا طرح سوالات خاص داشته باشید، می‌توانید از طریق تماس با کارشناس مجله، با شماره تلفن ۰۹۱۳۸۰۸۱۴۰۵ ارتباط برقرار کنید. تیم مجله با استقبال از حضور و مشارکت شما، آماده پاسخگویی به سوالات و ارائه اطلاعات مورد نیاز شما عزیزان است.

امیدواریم که با بهره‌گیری از منابع و خدمات ارائه شده، بتوانید به بهترین نحو از مطالب و محتوای غنی این نشریه بهره‌مند شوید و در روند گسترش دانش و تبادل نظر در زمینه حکمت و عرفان، سهم قابل توجهی ایفا کنید.